ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהם חדש. והא דכתיב וכתבה את אביה ואת אמה ירח ימים ודרשינן בשילהי החולץ (יבמות דף מח:) ירח שלשים ימים שלשים ולא אמר סתם ימים שנים עשר חודש משום דכתיב אצל ירח: **אי** איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה. משמע כיון דלא נפקא ליה מינה הוי מרידה ופוחתין מכתובתה ותימה דאמטו משום דאין האב רולה נקטום הקטנה בכתובתה היא מה פשעה וי"ל דהוה לן למימר יגרשנה בלא כתובה שהרי כתובתה לאב: **בגרה** יום אחד ונתקדשה כו'. וא"ת ומתני' דקתני דמשתבעה נותנין לה י"ב חודש היכי משכחת לה כיון דאין נותנין לעולם אלא ל' יום בגברות דמסתמא מירי בנתקדשה כשהיא נערה כמו שדרך בני אדם דאסור לקדש את בתו קטנה ואין פוסקין נמי על הקטנה להשיאה וי"ל דדוקא בגברה ואח"כ נתקדשה קאמר רב הונא דאין לה אלא ל' יום אבל נתקדשה קודם בגרות יש לה י"ב חודש משעת תביעה וטעמא דכשבגרה קודם שנתקדשה אין לה י"ב חודש דמסתמא הכינה כל מכשיריה שאם ימלא לה בעל יהא הכל מוכן אבל נתקדשה קודם בגרות אינה מקפדת שכבר היא מקודשת:

מאי לאו כתבועה דבתולה. ולא מצי לשנויי אין כתבועה דבתולה ובשקידשה ואח"כ בגרה דפשיטא ליה דאז לא הוי בגר כתבועה וי"ת מפרש דסתם האי ליטא דבגרה משמע שנתקדשה (א) בבגר ולא קודם: **תיובתא** דרב הונא תיובתא. תימה דהכא קאי בתיובתא ובפ' נערה המאורסה (נדרים דף ע:) אתיא סוגיא סתמא דהש"ס כוותיה דקאמר אמילתיה דרבי אליעזר [ההיא דבוגרת ששהתה י"ב חודש] דמייתי לעיל בוגרת בת' יום סגי אימא בוגרת ושהתה והיינו כרב הונא וגרלה לפרש דה"ק בוגרת בת' יום סגי והיכי קתני במתני' בוגרת ששהתה שנים עשר חודש דמשמע דבוגרת לא סגי לה בשום ענין בלא שנים עשר חודש בת' יום סגי כגון שקידשה לאחר ששהתה י"ב חודש בבגרות ומשני תני בוגרת ושהתה והשתא קתני סתם בוגרת בהדי נערה ששהתה שנים עשר חודש ובהדי אלמנה ששהתה שלשים יום משום דיש בוגרת שדינה כנערה בשנים עשר חודש כגון בגרה יום אחד ונתקדשה ויש בוגרת שדינה כאלמנה כגון עמדה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה והשתא אתיא דלא כרב הונא ובפירוש דסוגיא דהתם אין להאריך כאן:

לקיט כהן בו'. מעשיר לא פריך דלא שכיח שיאכל בנית ישראל וגם אין רגילין להוליך תרומה עמהם אבל לקוטות רגילין להשתכר עם ישראל ופעמים מתפרנסים משל עלמס: **השתא** מדידהו ספו ליה בו'. ולקיט ישראל בנית כהן לא חיישינן כלל דדוקא מלקיט כהן בנית ישראל הוא דפריך לפי שדרך האכסנאי להשקות לבני הבית כדי למצוא חן בעייניהם וכשהוא מושיט להם אינו מדקדק מה הוא נותן אבל ללקיט ישראל בנית כהן כשפרנסתו עליו בשעת אכילה מדקדק היטב מה הוא נותן לו:

קוביוסטוס

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג וס"ח הלכה ז:
מ ב מיי' פ"א מהל' אישות הלכה כז: סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' ט סעיף ד:
מא ג מיי' פ"ג מהל' אישות הלכה יט וס"ל מהל' גירושין הלכ' ח סמג עשין נ טוש"ע שם סימן לז סעיף ח:
מב ד ה מיי' פ"י מהל' אישות הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סימן נו סעיף ח:
מג ו מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג:
מד ז ח מיי' פמ"ו מהל' מכירה הלכה יב יג סמג לאוין קפ טוש"ע ח"מ סי' לב סעיף י:

תוספות רי"ד

דמשהגיע זמן אוכלת בתרומה אבל ב"ד וכו'. כדמפרש טעמא לקמן משום גזירה דעולא: נותנין לבתולה י"ב חודש וכו' מנה"מ ארח"ח דאמר קרא תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אי נימא תרי יומא מישתעי אינשי הכי דאמרי תרי יומא ואי לא עשרה יומא אלא מאי ימים שנה דכתיב ימים תהיה גאולתו ואימא ימים דחודש דכתיב עד חדש ימים דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חדש: אר"ש קטנה בין היא בין אביה יכולין לעכב. פי' שאם נתארסה יכולים לעכב יותר מי"ב חודש שלא להשיאה לו עד שתגדיל בשלמא איהי מצי מעכבא ע"י שקטנה היא ותשמיש קשה לה ואם תנשא לו היום ולמחר כשאינה יכולה לסבול תשמיש וטורח הבית תמרוד בו עד שיגרשנה ותחזור לביתה ונמצאת צריך תכשיטין אחרים ומפני טענה זו יש בידה לעכב אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מיניה סבר השתא לא ידעא למחר מימרדא ואתיא ונפלה עלי: א"ר [אבא] בר לוי תנא אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה. פי' משום טעמא דאמרן אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא גדולה פשיטא מ"ד ניחוש דלמא מעיילא בלבה פחד (או חלשא) [מהשתא וחלשא] קמ"ל. פי' מעכשיו נותנין אל לבה פחד תשמיש וטורח הבית הואיל ומזכירה לה בקוטנה ואימא דאין פוסקין קמ"ל דפוסקין: ת"ר המארס את הבתולה בין שתבעה היא והבעל מעכב בין שתבע הבעל והיא מעכבת נותנים לה י"ב חודש משעת תביעה אבל לא משעת האירוסין ובגר ה"ה כתביעה כיצד בגרה יום א' ונתקדשה נותנים לה י"ב חודש. פי' כבתולה: ולארוסה ל' יום מאי ולארוסה ל' יום אמר ר"פ ה"ק (ארוסה) בוגרת שעברו עליה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה נותנים לה ל' יום כאלמנה. (א) פי' אפי' לא בגרה אלא יום א' נותנים לה ל' יום כאלמנה וא"צ להמתין עד י"ב חודש לפרנסה שמאחר שבגרה אין רצויה לשהות עוד ומשעה שקירב זמנה לעמוד על פירקה זמנה תכשיטיה. לפיכך נותנים לה ל' יום שהוא זמן מועט כדי לתקן שאר דברים קטנים: הגיע זמן ולא נישאו וכו' אמר עולא ארוסה בת ישראל ד"ח אוכלת בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין כספו ומ"ט אמרו אינה אוכלת פי' הואיל ומה"ת אוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית חמי' ותשקה לאחי' ולאחיותי' עי' פתרון זה בשמעתא קמייתא דקידושין א"ה אפילו הגיע זמן ולא נשאו נמי

(א) אולי ל"ל פי' ולא כרב הונא דאמר דאפילו לא בגרה וכו'.

מסורת הש"ס

(א) [לעיל מח: קדושין י:], (ב) [תוספתא רפ"ה], (ג) נדרים ע: ענ:, (ד) קדושין ה. י:, (ה) [יבמות סח.], (ו) [מלא רב גרלה מיוחר ועי"ל רש"י ריש נח: ד"ה אלא לרב שמואל כר יהודה וכו'], (ז) [קדושין יא. ע"ש ב"ב לב: ועי' תוס' גיטין פו. ד"ה עד], (ח) [תוספתא דב"ב פ"ד], (ט) [לקמן נח.].

תורה אור השלם

1. וְאָמַר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲר אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ:
בראשית כד נה
2. וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת מִמְּכָרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ: ויקרא כה כט
3. עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאִפָּם וְהָיָה לָכֶם לִזְרָע יָצָן כִּי מָאַסְתֶּם אֶת יְיָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לִפָּנָיו לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם: במדבר יא כ
4. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מאי לאו וכו' שנתקדשה בנגר. נ"ב וכן מוכח ממאי דפריך בסמוך מהא דתניא בוגרת ששהתה י"ב חודש ב"ל אומר יפר מ' דקאי נמי דלמא אחיי כשנתקדש' קודם שתבגר:

מוסף רש"י

האיל וחייב בעלה במזונותיה יפר. דסמא שנכנסה בכשותו דמי (נדרים ע:). משום סימפון. שמא ימלא בה מום ונמצאו קידושי טעות. סימפון, כל דבר המבטל דבר קרוי סימפון אלו, כגון שובר הוי סימפון של שטר בשנים אומרין (ב"מ כ.) וכאן קורא סימפון דבר המבטל את הקידושין או את המקח של עבד (קדושין י.). סימפון בעבדים ליכא. לבטל את המקח, דאי דאבראי הא קחזי ליה. וסבר וקיבל (שם יא.). נמצא גנב. שהיה גנב קודם לכן. גונב ממון (השב"ם ב"ב צב:).

(א) אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה: **גמ'** מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא [1]ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אילימא תרי יומי משתעי אינש הכי אמרו ליה תרי יומי אמר להו לא אמרו ליה עשרה יומי אלא מאי ימים שנה דכתיב [2]ימים תהיה גאולתו ואימא חדש דכתיב [3]עד חדש ימים אמרי דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חדש אמר רבי זירא תנא [4]בקטנה בין היא ובין אביה יכולין לעכב בשלמא איהי מצי מעכבא אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה סבר השתא לא ידעה למחר מימרדא ונפקא ואתיא ונפלה עילואי אמר רבי אבא בר לוי [5]אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהי"א גדולה פשיטא מהו דתימא ליחוש דלמא מעיילא פחדא מהשתא וחלשה קא משמע לן אמר רב הונא בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה מיתיבי בגרה הרי היא כתבועה מאי לאו כתבועה דבתולה לא כתבועה דאלמנה תא שמע [6]בוגרת ששהתה שנים עשר חדש רבי אליעזר אומר הואיל וחייב בעלה במזונותיה יפר אימא בוגרת וששהתה שנים עשר חודש רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר תא שמע המארס את הבתולה בין שתבעה הבעל והיא מעכבת ובין שתבעה היא ובעל מעכב נותנין לה שנים עשר חדש משעת תביעה אבל לא משעת אירוסין ובגרה הרי היא כתבועה כיצד [7]בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שנים עשר חדש ולארוסה שלשים יום תיובתא דרב הונא תיובתא מאי ולארוסה שלשים יום אמר רב פפא הכי קאמר [8]בוגרת שעברו עליה שנים עשר חדש בבגרות ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה: **הגיע זמן ולא נישאו:** [9]אמר עולא [10]דבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה שנאמר [4]וכהן כי יקנה נפש [11]קנין כספו והאי נמי קנין כספו הוא מה טעם אמרו אינה אוכלת שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחותה אי הכי הגיע זמן ולא נישאו נמי התם דוכתא מייחד לה אלא מעתה לקיט כהן לישראל לא ליכול בתרומה דלמא אתו למיכל בהדיה השתא מדידהו ספו ליה מדידיה אכלי רב שמואל בר [12]רב יהודה אמר משום סימפון אי הכי נכנסה לחופה ולא נבעלה נמי התם מיבדק בדיק לה והדר מעייל אלא מעתה עבד כהן שלקחו מישראל לא ליכול בתרומה משום סימפון [13]סימפון בעבדים ליכא דאי דאבראי הא קחזי ליה ואי דגואי למלאכה קא בעי ושבסתר לא איכפת ליה [14]נמצא גנב או

קוביוסטוס

(א) [לעיל מח: קדושין י:], (ב) [תוספתא רפ"ה], (ג) נדרים ע: ענ:, (ד) קדושין ה. י:, (ה) [יבמות סח.], (ו) [מלא רב גרלה מיוחר ועי"ל רש"י ריש נח: ד"ה אלא לרב שמואל כר יהודה וכו'], (ז) [קדושין יא. ע"ש ב"ב לב: ועי' תוס' גיטין פו. ד"ה עד], (ח) [תוספתא דב"ב פ"ד], (ט) [לקמן נח.].

קוביוסטום הגיעו מאי איכא לסטים מזויין או מוכתב למלכות הנהו קלא אית להו מכדי בין למר ובין למר לא אכלה מאי בינייהו איכא בינייהו קבל [ג]מסר והלך: רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה וכו': אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בבת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה ואמר אביי מחלוקת בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה תניא נמי הכי [ג]רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה ר"ע אומר [א]מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה רבי יהודה בן בתירא אומר נותנין לה שתי ידות של תרומה ואחת של חולין רבי יהודה אומר נותן לה הכל תרומה והיא מוכרת ולוקחת בדמים חולין רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שהוזכרה תרומה נותנין לה כפלים בחולין מאי בינייהו איכא בינייהו טירחא: היבם אינו מאכיל בתרומה: מאי טעמא [ד]קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא: עשתה ששה חדשים בפני הבעל: השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא [ה]זו ואין צריך לומר זו קתני: זו משנה ראשונה כו': מאי טעמא אמר עולא ואיתימא רב שמואל בר יהודה משום סימפון בשלמא לעולא קמייתא שמא ימזגו לה כום בבית אביה ובתרייתא משום סימפון אלא

קוביוסטום. גונב נפשות: **הגיעו.** לנוקח ואין המקח בטל. ובריימתא היא בב"ב בהמוכר פירות המוכר עבד לחבירו ונמלא גנב או קוביוסטום הגיעו שסתמן גנבים הן: **לסטים מזויין.** אין דרכו בכך: **מוכתב למלכות.** חטא למלכות עד שצוה לגזור עליו שיהרגנו כל מולאו: **קלא אית להו.** וסבר וקביל: **קבל מסר והלך.** קיבל עליו בעל את המומין לסימפון ליכא למיחש לשמא תשקה לאחיה ולאחותה ליכא למיחש: **מסר.** האב לשלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ליכא למיחש שמא תשקה לאחיה ולאחותה דהא ליתנהו גבה [ו]וליכא למיחש לסימפון: בת כהן בקיאה היא בשמירת תרומה ולמוכרה בימי טומאתה. בת ישראל איה בקיאה בכך: **בארוסה.** ובת כהן דהואיל והיא בבית אביה טרח אביה למכור תרומה בחולין לימי טומאתה לפי שהוא רגיל בכך: **אכל בנשואה.** שנותן לה בעלה מזונות בביתה כגון משרה אשתו על ידי שליש דתנן במתניתין (לקמן דף סד:): **מחצה חולין.** לפי שכל כבודה בת מלך פנימה[ז] ואביה ואחיה אינן אלא שיתעסקו בצרכיה: **רבי יהודה אומר נותנין לה הכל תרומה כו'.** בין רבי יהודה לרבי טרפון ליכא דאילו ר' טרפון סבר נותנין לה תרומה כדי מזונותיה ואע"פ שאם צריכה לחולין ובאה למכור תרומה אין דמי תרומה מגיעין ליקח בהן חולין שהרי יקרים הם מן התרומה שהכל קופלים עליהן ולרבי יהודה נותנין לה תרומה כשיעור שאם בא ליקח מהנה חולין אכל טורח מכירה מוטל עליה למכור לתתה תחת חולין: **נותנין לה תרומה כפלים בחולין.** קסבר לא מטרחינן לה למוכרה בשויה אלא נותן לה תרומה הרבה כדי שתתנה בזול ותמלא לוקחין הרבה: **ליכא בינייהו טירחא.** בין רבי יהודה לרבן שמעון: **והאי קנין אחיו הוא.** וכי מיית ליה פקע ליה קנינו אבל כנסה הרי היא אשתו לכל דבר והכתוב קראה אשתו דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לאשה[ח] דקנייה בביאה וכי היכי דקידושי ביאה מאכילין בתרומה לחיות להדדי כך מאכילין ביבמה: **השתא בפני הבעל.** חוץ מיום אחד אמרת לא אכלה כולם בפני היבם דעל ידו אין לה לאכול דלאו קנינו היא מיבעיא ליה למימר דלא אכלה: **קמייתא.** משנה ראשונה שאוסרת משעת אירוסין שהתורה המירתה והם גזרו עד שיגיע זמן לא גזור מפני סימפון אלא שמא תשקה הלכך משנתחייב לזונה דמייחד לה דוכתא וליכא למיחש לשמא תשקה שריה: **ובתרייתא.** משנה אחרונה שחזרו וגזרו עד שתכנס לחופה חשו לסימפון: אלא

[ו]קוביוסטום הגיעו מאי איכא לסטים מזויין. [ז]בפרק קמא דכתובות (דף ה. וסס) [ח]דקא אמר ליה קיסר לרבן גמליאל משה רבכם גנב היה או קוביוסטום היה או שאינו בקי בחשבונות היה והתם אממון קאי דאשאילה לאשויה דבכללן של ליש אתה מולא כו' כבר השיבו ועוד דהגיעו מפרש בקונטרס דרובם הכי איתנהו ואין נראה שיהיו רוב העבדים גונבי נפשות ונראה כפירוש דביבו חנגאל דמפרש קוביוסטום משחק בקוביא והא דאמרי' (חולין דף לח:) ואמר שלחני כי עלה השחר אמר ליה יעקב וכי גנב אתה או קוביוסטום אתה שאתה מתירא מן השחר לפירוש הקונטרס אתי שפיר ולפירוש רביבו חנגאל נמי י"ל שדרך משחקין בקוביא שנושין בהן ודרכן להטמין מבני אדם: **הנהו קלא אית להו.** פירש בקונטרס וסבר וקביל וקשה לר"ת דבריש המוכר פירות (ב"ב דף נב: וסס) אמר בהדיא ליסטים מזויין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפניך ועוד אמרינן בפרק האומנין (ב"מ דף פ. וסס) שפתה זו שוטה היא נכפית היא כו' הרי זה מקח טעות אם כן בהנך מומי ניחוש לסימפון ומפר"ת קנא אית להו ולא שביחי ולא חייסינן בהו לסימפון כיון דלא שביחי והנהו נמי דפרק האומנין לא שביחי והא דאמרינן בפרק המגרש (גיטין דף פו. וסס) דאתקין רב יהודה בשטרא דעבדי עבדא דבן מולדק לעבדות ופטיר ועטיר מן ערוני מלכא ומלכתא לא משום שהיה צריך להתנות כדפי' דבסתמא נמי הוי מקח טעות אלא משום שופרא דשטרא ורביבו אליהו היה מקייס פירוש הקונטרס דהיכא דקיבל המוכר מעות אמרי' מדלא בדק הלוקח קודם נתינת מעות הני מומין דאית להו קנא א"כ סבר וקיבל והא דאומר לו הרי שלך לפניך מיירי קודם שנתן הלוקח מעות וקנא משמע כן בפרק המוכר פירות (ב"ב דף נב:) דפריך [ט][שם הגיעו לאו משום דרובא הכי איתנהו וש"מ דאזלינן בתר רובא ומאי פריך דלמא] המוכר מחבירו עליו הרמיה אלמא מיירי שהלוקח מוחזק: [י]**ואפילו** בולן **בפני הבעל** חוץ מיום **אחד אינה אוכלת.** פירש בקונטרס דהוא הדין אפילו כולם בפני הבעל לא אכלה משמע דקנין כספו פקע ליה אלא דאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו ולר"ת נראה דהך דרשא דדריש בגמרא קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא אסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא מיכל אכלה ולפי משנה ראשונה היכא דאכלה בחיי הבעל אוכלת נמי בזיקת היבם מדקתני ואפי' כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד משמע הא כולן בפני הבעל אוכלת ועוד דתנן בפרקין בסדר משנת ירושלמית הגיע זמן ולא נשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משמע כשמתו בעליהן שהיבם מאכילן בלא ביאה דומיא דהגעת זמן דמיירי בלא נשאו דאי אחר ביאה פשיטא דאשתו גמורה היא ועוד מניא דאיה מדתניא בתוספתא זו משנה ראשונה דבומיהו אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ולא היבמה עד שתבעל והיינו טעמא דמשנה ראשונה דכשלא אכלה בחיי הבעל אינה אוכלת דהא ליכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה דהא כיון דלא הגיע זמן בחיי הבעל לא בדק לה דאינו חייב במזונותיה אלא מ"כ עמד בדין וברח כדאמרינן בהמולך (יבמות דף מא:) ולא מייחד לה דוכתא ובעמא משום שאין דרך לאחר אלא מיד הוא רגיל או לאחוץ או לייבם לכך לא תקנו לה מזונות מיבם כמו שתקנו מזונות בהגעת זמן דבעל אבל כשאכלה בחיי הבעל מו ליכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה נמי ליכא למיחש דכיון דהגיע זמן מייחד לה דוכתא בבית אביה מסתמא אוכלת שם בכל שעה ואינה זזה ממקומה וא"ת ומאחר דמדאורייתא אכלה כשנפלה מן הנשואין למה אסורה למשנה אחרונה עד שתיבעל הא ליכא למיחש לסימפון שכבר נבדקה בזיקת פנים ויש לומר דמאחר שאסרו ארוסה שהגיע זמנה אסרו נמי ביבמה משום דמיחלפא בה שאשתיהן זמן כניסתן לאלתר אבל ק"ק לי מאיכא יבמה קנין כספו דיבם הא דקאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף מז: וסס) גבי הא דתנן היבם פוסל ואינו מאכיל לי בת כהן לישראל היא פסיל לה ושבה אל בית אביה כו' ה"ל למימר דהא קנייה כדקאמר התם גבי אירוסין ויש לומר דושבה אל בית אביה אתא למיפסל בת כהן לישראל למידק הא מעיקרא לא אכלה כדאמר התם (דף סח.) א"כ לא אייתר לשומרת יבם אלא הכי קאמר ושבה כמיב כלומר דווקא אותה שבה אל בית אביה אבל זאת שזקוקה ליבם אינה שבה שהרי משובה כאילו קנויה לו: **השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא.** ה"ג [לא] זו אף זו קתני לא מיבעיא שבה חדשים בפני הבעל ושבה בפני היבם דלא אכלה אלא אפילו כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד לא אכלה וכן מוכיח בירושלמי דמפרש כולה מתניתין [בלא] זו אף זו:

מאי

מסורת הש"ס

ה) ב"ב נב: קידושין יח., ב) [הא דמיישינן הכא לסימפון במקר היינו כרב דאמר לעיל מקירתה לכל חוץ מתרומה. גי' ת"י], ג) [תוספתא רפ"ה], ד) [יבמות סז:], ה) [עירובין עו. וש"נ], ו) [ועי' בתוס' לעיל מח: שלהי ד"ה רב אסי], ז) [תהלים מה], ח) [יבמות לו.], ט) [עי' בכורות ה. אותא בנוסחא אחרת וע' רש"י בחולין כז: ד"ה ועוד שאלו], י) גי' רש"ל, כ) שייך לעיל דף נז ע"א על המשנה.

תורה אור השלם

1. וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו: ויקרא כב יא

מוסף רש"י

הגיעו. הרי הוא שלו, דאתם עבד גנב הוא (קדושין יא.). מאי איכא לסטים מזויין. הולג נפשות ומופו ליהרג (רשב"ם ב"ב צב:) הא לא שכיח ולא קבלו עליו, או מוכתב למלכות. שנתחייב מיתה למלך (קדושין יא.).

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פי"ב מהל' אישות הלכה יג:

תוספות רי"ד

התם דוכתא מייחד לה. פי' מאחר שהוא זן אותה תמיד מוציאה מביית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו. פי' כי היכי דלא ליכול אינש בהדה: ר"ת אומר וכו' אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה פי' בת כהן אם תטמא יחליף לה אביה חולין בתרומה וחזיא לה ולא תצטרך למוכרה לכהנים בזול ולקנות חולין ביוקר אבל בת ישראל לכהן אין מי שיחליף לה ותצטרך למכור להם בזול הלכך נותנים לה מחצה חולין: ואמר אביי מחלוקת בארוסה פי' וכת כהן. אבל בנשואה ד"ה מחצה חולין ומחצה תרומה: היבם אינו מאכיל בתרומה מ"ט קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא פי' והלכך אין לו כח להאכילה בגינו אך אם אכלה בחיי הבעל אוכלת דיבם במקום בעל קאי ומכח בעלה קאכלה: או כלם וכו' השתא כלם בפני הבעל חוץ מיום א' אמרת לא אכלה כלן בפני היבם דע"י אין לה לאכול דלא קנינו הוא לא מיבעיא זו ואצ"ל זו קתני: זו משנה ראשונה וכו'. תניא בתוספתא ולא היבמה עד שתבעל. פי' זו רבנן שאמרו הגיע זמן ולא נשאו שהיא אוכלת בתרומה הוא משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה וכן היבמה עד שתבעל ואע"ג דאכלה בחיי בעלה מ"ט אמר עולא ואיתימא ר"ש ב"י משום

מאי לאו בניזונת. לא כשהוא זן אומה קאמר דאם כן יקדשו מעשה ידיה ואמאי עושה ואוכלת כדקאמר נקמן מי במעלה לה מזונות מאי טעמא דמאן דאמר מיתה קדוש פירוש גם מחיים יהא קדוש אלא בניזונת כלומר שהוא חפץ לזונה והיא אינה רוצה: **מתוך** שיכול לכופה למעשה ידיה כו'. ומתני' דקתני עושה ואוכלת מוקי לה כרב אלא בר אהבה דבסמוך במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה מעה כסף: **יקדשו** ידיך לעושיהן. פירוש להקב"ה שעשאן אצל אין לפרש למלאכתן דא"כ הל"ל למעשיהן כדאמרינן בסוף פ"ק דנדרים (דף יג.): **לאחר** שאתגייר. ואע"ת דבסוף פ"ק דגיטין (דף יג.) אמרינן דאפילו לרבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"מ לדבר שהוא בעולם אבל לדבר שלא בא לעולם לא והא לאחר שאתגייר הוי לדבר שלא בא לעולם ואומר ר"י דלאחר שאתגייר לא חשיב כל כך דבר שלא בא לעולם כיון שהגוף בעולם אלא שמחוסר גירות ולא דמי לעולדים דהתם לא בא לעולם כלל וכעין זה תירץ ה"ר אליעזר משום"א מה שמקשין אהא דאמר בריש המפקיד (נ"מ דף לג.): אימור דאמר ר"מ אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כגון פירות דקל דעבידי דאתו כו' והא כל הנהו דהכא לא עבידי דאתו אלא הכא כיון שהגוף בעולם לא בעינן עבידי דאתו וא"ת אם כן מאי פריך הכא וקאמר נמי מההיא אין הא מההיא נמי לא שמעינן מעשה ידיה שאינם בעולם כלל ואכתי מצי למימר דלא קדשי מעשה ידיה אלא דנעשה כאומר יקדשו ידיך לעושיהן וי"ל כיון דבמקלת סבר רבי מאיר כרבי אליעזר בן יעקב אית לן למימר דאף בדבר שלא בא לעולם כלל סבר כוותיה דאית ליה בהאשה רבה (יבמות לג: וסס) ובהאומר (קידושין דף סב:) אדם מקנה ועוד מתרץ דכל הני דהכא איכא לאוקמא בדעבידי דאתו כגון שנמע מרבו שישתחררנו ולאחר שימות בעליך ואחותיך כגון בגוסקת ולאחר שימלוך ליך יבמיך באין דעתו של יבם ליבם ומיהו ק"ק מותר דקדוש לאחר מיתה אע"ג דלא עביד דאתי דליכא לאוקמא בגוסקת דהא עושה מלאכה[ה]: **אי** במעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף מ"ט דמ"ד לאחר מיתה הוא קדוש. גם למ"ד מחיים הוא קדוש ה"מ למיפרך כיון דמעלה מזונות ומעה כסף אמאי עושה ואוכלת אלא משום דבעי למימר אי אין מעלה לה מזונות ולא מעה כסף מ"ט דמאן דאמר דאמר מחיים הוא קדוש נקט נמי הכא מ"ט דמ"ד לאחר מיתה הוא קדוש:

במעלה לה מזונות ואין מעלה לה מעה כסף. אלא לרב שמואל בר יהודה. דאמר לעיל[ו] נמי טעם משנה דאשונה משום סימפון והשתא נמי מוקי טעם ב"ד של אחריהם משום סימפון: **מאי כייוהו.** כלומר מה דאו דאשונים להתירה מהגיע זמן ואילך ומה דאו אחרונים לומר עד שתכנס לחופה: **מר סבר.** משנה דאשונה: **בדיקה חוץ.** שבדקה ביד קרובותיו: **שמה בדיקה.** וקודם שיוליא מעותיו במזונותיה כבר בדקה הלכך תו לא חיישינן לסימפון. וב"ד של אחריהם סברי אינה בדיקה עד שתתייחד עמה הוא עצמו ובודקה: **מתני' מעשה ידי אשתו.** דמתני' (לקמן דף סד:) מפרש מה היא עושה לו משקל חמש סלעים כו': **הרי זו עושה ואוכלת.** אין מעשה ידיה קדוש על פיו ובגמרא מפרש לה: **המוסר.** הקדיש את מותר מעשה ידי אשתו מה שהיא עושה לו יותר על הראוי שפסקו חכמים ולא הקדיש מעשה ידיה עצמן והמותר קנוי לו במעה כסף שתקנו לה חכמים שיתן לה בכל שבת מעה כסף לצורכיה לבד המזונות כדתנן במתניתין: **רבי מאיר אומר הקדש הוא.** מפרש בגמרא: **גמ' איני ניזונים.** משלך: **ואיני עושה.** לך כלום אלא לעצמי: **מזוני עיקר.** תחילת תקנתא לטובתה תקנוה משום דזמנין דלא ספקה במעשה ידיה למזונות ותקנו תחילה עיקר תקנתא שיזון את אשתו והדר תקון לו מעשה ידיה משום איבה וכיון דעיקר תקנתא לטובתה ומשום דילה הואי כי אמרה לא ניחא לי בהאי טיבותא שומעין לה: **מאי לאו בניזונת.** שיש לו נכסים ומבקש לזונה ואפי' הכי תנן אין מעשה ידיה ברשותו להקדישן: **בשאינה ניזונת.** שאין לו במה לזונה: **אפי' למאן דאמר כו'.** פלוגתא במסכת גיטין: **סיפא אילטריך ליה.** לאשמועינן פלוגתא במותר דלא שייך אמזונות ואע"ג דאינה נזונת איכא למ"ד קדוש לאחר מיתה כשייראנה וכדלקמן: **ופליגא.** דרב הונא אר"ש בן לקיש: **דבר שלא בא לעולם.** כגון מעשה ידיה שהקדישן עד שלא עשאתן: **לעושיהן.** למי שברמאן וידיש אתנהו בעולם. אלמא קסבר יכול לכופה ואינה יכולה לומר איני ניזונת ואיני עושה: **והא לא אמר.** יקדשו ידיך אלא מעשה ידיך: **שמעינן ליה לרבי מאיר.** במסכת ערכין (דף ה.) דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה דתנן המעריך פחות מבן חדש ר"מ אומר נותן דמיו דאדם יודע שאין ערך לפחות מבן חדש וגמר ואמר לשם דמים. הכא נמי אדם יודע שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם וגמר ואמר לשם ידיש עצמן: **לאחר מיתה.** כשתמות היא ויירשנה: **מחייס.** כשתעשנו: **לעולם במעלה לה מזונות כו'.** וה"ה נמי דמצי לאוקמא כשאין מעלה לה מזונות ומעלה לה מעה אלא אשה שתאמר איני ניזונת ואינה יכולה לכופה אלא בניזונת דמתני' דתני עושה ואוכלת בניזונת להכי אוקי סיפא בניזונת: מזונות

אלא לרב שמואל בר יהודה קמייתא משום סימפון ובתרייתא משום סימפון מאי בינייהו איכא בינייהו בדיקת חוץ מר סבר בדיקת חוץ שמה בדיקה ומר סבר בדיקת חוץ לא שמה בדיקה: **מתני'** [א]המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת המותר רבי מאיר אומר הקדש רבי יוחנן הסנדלר אומר [ב]חולין: **גמ'** [ג]אמר רב הונא [ד]אמר רב [ה]יכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה קסבר כי תקינו רבנן מזוני עיקר ומעשה ידיה משום איבה וכי אמרה איני ניזונת ואיני עושה הרשות בידה מיתיבי [ו]תקנו מזונות תחת מעשה ידיה אימא [ז]תקנו מעשה ידיה תחת מזונות לימא מסייע ליה המקדיש מעשה ידי אשתו הרי היא עושה ואוכלת מאי לאו בניזונת לא בשאינה ניזונת אי בשאינה ניזונת מאי למימרא אפי' [ח]למאן דאמר יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך הני מילי [ט]בעבד כנעני דלא כתיב ביה [י]עמך אבל עבד עברי דכתיב ביה [יא]עמך לא וכל שכן אשתו סיפא איצטריך ליה מותר רבי מאיר אומר הקדש רבי יוחנן הסנדלר אומר חולין ופליגא דריש לקיש דאמר ריש לקיש [יב]לא תימא טעמא דרבי מאיר משום דקסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אלא טעמא דרבי מאיר מתוך [יג]שיכול לכופה למעשה ידיה נעשה כאומר לה [יד]יקדשו ידיך לעושיהם [טו]והא לא אמר לה הכי כיון דשמעינן ליה לר"מ דאמר [טז]אין אדם מוציא דבריו לבטלה נעשה כאומר לה יקדשו ידיך לעושיהם וסבר רבי מאיר אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם והתניא [יז]האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או שתמות אחותיך או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך רבי מאיר אומר מקודשת [יח]מההיא אין מהא ליכא למשמע מינה: המותר רבי מאיר אומר הקדש: אימת קדוש רב ושמואל דאמרי תרווייהו מותר לאחר מיתה קדוש רב אדא בר אהבה אמר מותר מחיים קדוש הוי בה רב פפא במאי אילימא במעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמ"ד לאחר מיתה קדוש ואלא כשאין מעלה לה מזונות ולא מעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמאן דאמר מחיים קדוש לעולם במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה מעה כסף לצרכיה רב ושמואל סברי תקנו מזונות

אלא לרב שמואל בר אהבה מוקי לה הכי אבל רב ושמואל לא מצי מוקמי לה במעלה לה מזונות דכיון דסברי דתיקנו מזונות תחת מעשה ידיה מ"ל אמאי עושה ואוכלת אלא רב ושמואל מוקמי מתניתין בשאין מעלה לה מזונות ולא מעה כסף ואם תאמר ומאי דוחקיה דרב לאוקמא מתני' לאחר מיתה לוקמה מחיים וכגון דמעלה לה מעה כסף ואין מעלה לה מזונות ויש לומר דאין רגילות שיעלה לה מעה כסף ולא יעלה לה מזונות:

קונס

וכל מע"י שלה ואין ההקדש חל עליו ואפילו המותר שלה כדפי' והאי והמותר ר"מ אומר הקדש (שהוא) [היינו] לאחר מיתה שמה שנשאר לה ממע"י יורשה הבעל לאחר מיתתה והלכך ההקדש חל עליו שאדם מקדיש דשלב"ל: לא כשאינה ניזונית. פי' מהכא לא תסייע ולעולם לא מצי למימר הכי וטעמא דמערס ואינה רוצה לזונו והלכך ניזונית ממע"י. ולא חייל הקדש עילווי' כדפרישית והמותר ששאר יותר על מזונותיה הוא של בעל וקדוש מחיים אליבא דר"מ:

ו) נדרים פה.], ז) [נ"ק ת: נ"ב מט: גיטין עז:] [לקמן ע: פג. קז:], ח) [נ"ק ת: איתא אמר רב הונא יכולה וכו' ועי' תוס' לקמן סג. ד"ה רב הונא], ד) [לעיל מז: [לקמן נט.], ט) נ"ק פז: [נ"מ לג.] לעיל מג. גיטין יב., ו) [עי' כתוס' לעיל מז: ד"ה תקנו], ז) [עי' תוס' לקמן ע: ד"ה מעשה], ח) [תמורה מז: ערכין ה וש"נ], ט) יבמות נב: לג: נ"מ טז: קדושין סג., י) [דף מז:], כ) [מיהו יש להעתיק בתקנה ועוד יש מפרשים דכל היכא דליכא אלא חד מי יימר תשיב עבידא דאתי ודוקא התם בהמקבל גבי כפילא לא תשיב עבידא דאתי משום דאיכא מי יימר טובא מי יימר דמיגננא ואמ"ל דמיגננא מי יימר דמשתכח גננא כו'. מ"ר], ל) לרב ושמואל איכא לאוקמי מתני' במעלה לה מזונות והיא אינה רוצה דבהכי מיתוקמא מתני' לוכלהו לרב ושמואל בהיכא רוצה ולרב אלא בר אהבה בניזונת ממנו. מ"ר,

תורה אור השלם

ז. וְהָיָה כִּי יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי אַהֲבַךָ וְאֶת בֵּיתֶךָ כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ: דברים טו טז

גליון הש"ס

גמ' מההיא אין. עירובין דף לה ע"א שבועות דף לא ע"ב:

מוסף רש"י

איני ניזונת. מכל בעלי, ואיני עושה. לו מלאכה, דכי תקון רבנן מזוני להאמה תקון, זמנין דלא ספקה במעשה ידיה, ואחר כך תקנו מעשה ידיה לבעלה משום איבה, הלכך יכולה לומר לו אפשי (גיטין עז. וכעי"ז ב"ק ח.) אני איני צריכה לכך, מעוננת אני ולא אפשי לעשות מלאכתא לי מזונות, או יש לי אומנות יקרה יותר על כדי מזונותי (לקמן פג.). מזוני עיקר. כלומר תחלה תקנו עיקר מזונות לאשה מן הבעל בעל כרחו, כיון דעשה כיון לא תעשה, ואחר כך תקנו מלאכה תחת מזונות שלא תהיה לה איבה, וכיון דלטובתה תקונינו לתקן לה מזונות תחלה והיא עיקרא לומר איני מפלה בתקנה זו, אינו מושמע למזונותיו, הרשות בידה, וכיון דעקרה תקנת המזונות גם תקנת מלאכת ידיה לבעלה בעלה ממילא, דכיון דמזונות אין לה גם הבעל לא יטול מלאכת ידיה (רשב"ם ב"ב מט:). יכול הרב לומר לעבד. בענני, עשה עמי. מלאכה, ואיני זנך. אלא חוזר על הפתחים (גיטין יב.). לאחר שיחלוץ ליך יבמיך. הקסר הלי תנא אין קדושין תופסין ביבמה לשון (קדושין סב.).

מסורת הש"ס

ו) [נדרים פה.], ז) [נ"ק ת: נ"ב מט: גיטין עז:] [לקמן ע: פג. קז:], ח) [נ"ק ת: איתא אמר רב הונא יכולה וכו' ועי' תוס' לקמן סג. ד"ה רב הונא], ד) [לעיל מז: [לקמן נט.], ה) נ"ק פז: [נ"מ לג.] לעיל מג. גיטין יב., ו) [עי' כתוס' לעיל מז: ד"ה תקנו], ז) [עי' תוס' לקמן ע: ד"ה מעשה], ח) [תמורה מז: ערכין ה וש"נ], ט) יבמות נב: לג: נ"מ טז: קדושין סג., י) [דף מז:], כ) [מיהו יש להעתיק בתקנה ועוד יש מפרשים דכל היכא דליכא אלא חד מי יימר תשיב עבידא דאתי ודוקא התם בהמקבל גבי כפילא לא תשיב עבידא דאתי משום דאיכא מי יימר טובא מי יימר דמיגננא ואמ"ל דמיגננא מי יימר דמשתכח גננא כו'. מ"ר], ל) לרב ושמואל איכא לאוקמי מתני' במעלה לה מזונות והיא אינה רוצה דבהכי מיתוקמא מתני' לוכלהו לרב ושמואל בהיכא רוצה ולרב אלא בר אהבה בניזונת ממנו. מ"ר,

תוספות רי"ד

סימפון שמא ימצא בה מומין שבסתר ויהיה קדושין קידושי טעות. ודבר המבטל יקרא סספון ולפיכך נקרא השובר סימפון: **מתני'** המקדיש מעשה ידי אשתו הי"ז עושה ואוכלת והמותר ר"מ אומר הקדש ור"י הסנדלר אומר חולין. פי' אפי' למ"ד שאין האשה יכולה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה אתיא מתני' וטעמא דמילתא מפני שיכול להעריס ולומר איני רוצה לזונך והיא זקוקה להתפרנס ממעשה ידיה הלכך ה"ז עושה ואוכלת ואין ההקדש על מע"י חל מפני שהוא שלה. שאם לא יפרנסה בעלה תתפרנס היא ממנו והמותר מה שעשת יתר על מזונותיה של בעל [והכי תניא בתוספתא המקדיש מע"י אשתו ה"ז מעלה לה מתוכן פרנסה והשאר הקדש] ר"מ אומר הקדש דקסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אר"ה א"ר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה. פי' להאי סברא אפי' אותו המותר שעושה יתר על מזונותי' הוא שלה דאל"ה מאי מרווחת האשה בכך. א"ו הכל שלה ומפני שעושה יתר על מזונותי' מפני זה אומרת לבעלה איני ניזונת ואיני עושה: ואי קשיא והאמרינן לקמן קונם שאני עושה לפיך א"צ להפר אלמא שמעשה ידיה הוא משועבד לבעל ואין הנדר חל עליו ואי אמרת יכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה אמאי לא חייל. תשובה אע"ג דמציא למימר כ"ז שלא אמרה משועבד הוא מע"י לבעל והילכך א"צ להפר מיתיבי תיקנו מזונות תחת מע"י [ט] וקסבר מזוני עיקר ומע"י משום איבה וכך הלכה דהכי פסיק תלמודא כר"ה א"ר דאמר יכולה אשה שתאמר וכו'. נימא מסייע ליה המקדיש ידי אשתו הי"ז עושה ואוכלת מאי לאו דניזונית. פי' שהבעל חפץ לזונה ואפ"ה היא עושה ואוכלת וטעמא דמילתא משום דמצי למימר א"נ וא"ע דיש לה לכרס מעות מלאכתן אינה יכולה לומר לבעלה איני ניזונת ואינה עושה ואוכלת אלא ב

מזונות שכיחי ומעשה ידיה שכיח ומותר לא שכיח. מעה כסף קיין ומעשה ידיה קיין כדתנן (לקמן דף פד:) מה היא עושה משקל חמש סלעים: **והא עלה קאני.** במתני': **ומה היא עושה לו.** ומדפרים בתר מעשה ידיה ומה היא עושה לו מכלל דרישא במעשה ידיה אירי ולא במותר: **שפי.** קשה לטוותו יותר מן הערב: **הכי קאמר.** [לעולם במותר אירי ברישא והכי קאמר] סיפא ומה היא עושה לו עיקר דנדע מותר מאי ניהו: **משקל חמש סלעים.** סלע של יהודה כפליים במשקל סלע של גליל: **מי אמר שמואל הכי.** והאמר שמואל (לעיל) במותר לאחר מיתה פליגי ועלה א"ר יוחנן הסנדלר חולין ואע"פ דהשתא דידיה הוא אלמא טעמא דר' יוחנן משום דבר שלא בא לעולם הוא שעדיין לא מתה ואין לו רשות במותר הואיל ואינו מעלה לה מעה כסף והתא אמר שמואל הלכה: **והתנן קונם שאני עושה לפיך.** מה שאני עושה יהיה קונם לפיך יהי עליך להקדש מליהנות לו: **אינו צריך להפר.** נדר זה שאין בה כח להקדישו לפי שהוא שלו: **שמא תעדיף עליו.** יותר ממה שפקנו לה חכמים משקל חמש סלעים דמותר זה אינו שלו ויכולה להקדישו: **ר' יוחנן בן נורי אומר.** אף עיקר מעשה ידיה צריך הפרה: **שמא יגרשנה.** ויהא הנדר חל שמגרשה אינה משועבדת לו למעשה ידיה: **והא אסורה לחזור לו.** לפי שנאסר מעשה ידיה עליו ואי אפשר לו ליהנות שלא תטמון ולא תאפה וכל שאר מלאכות הצנועות במשנתנו [ע"ב] שהאשה עושה לבעלה: **ואמר שמואל הלכה כו'.** אלמא לכשיגרשנה חל הנדר. אלמא אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם שעדיין לא גירשה: **כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן נורי להעדפה.** קאמר. כלומר הלכה דיפר ולא מטעמיה דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה ידיה צריך הפרה ולשמואל משום העדפה שמא תעדיף על הראוי הוא דאמר יפר. והשתא נמי הוה מצי לאקשויי סוף סוף לא בא לעולם דהא לא נעשה אלא אקשי ליה קושיא אחריתא: **אין הלכה כמ"ק.** דאמר אין צריך להפר אלא יפר: **אלא אמר רב יוסף.** לעולם הלכה ומטעמיה קאמר ומשום שמא יגרשנה: **ושאני קונמות.** הקדש שאינו הקדש לכל אלא על אדם אחד בלשון קונם: **מסוך.** שהוא תופס במקום שאין סתם הקדש תופס שאדם אוסר פירות חבירו עליו ואומר קונם פירות פלוני עלי ובסתם הקדש אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו הלכך אדם אוסר עליו נמי דבר שלא בא לעולם אבל מתני' במקדיש הקדש גמור אירי ואינו ממהר לתפוס בקונם: **אמר ליה אביי.** ומה ראיה פירות חבירו עליו לכאן שהן פירות חבירו על חבירו דעכשיו היא משועבדת לו למעשה ידיה ואינה ראויה להתפיסו בקונם ולכשיגרשנה קאמר דחייל ועוד שעדיין לא נעשית המלאכה עד לאחר גירושין וחזרה: **כשלמא אדם אוסר פירות חבירו עליו.** בקונם שהרי אדם אוסר פירותיו על חבירו בין בלשון קונם לחבירו לבדו בין שהקדישו סתם הקדש גמור: **יאסר דבר שלא בא לעולם.** לא המלאכה בלה ולא הרשות בלה ליהא להתפיס עד שתגרש: **שכן אין אדם כו'.** שממקום שבאת אין אתה יכול ללמוד איסור שהרי אף בקונם אין אוסר פירות חבירו על חבירו לומר קונם פירותיך עליך: **כשאומרים יקדשו ידי כו'.** שהמלאכה כמי שבאת לעולם ועל הגירושין שלא בא קא מסיק וחזיל ומתניתין באומר מעשה ידיך הקדש: **ומי איכא מידי כו'.** כלומר תירלא לא בא לעולם דמלאכה לא בא לעולם דגירושין לא תירלא דאילו השתא לית לה רשותא לאקדושיה והיכי קדיש לקמיה: **אלמה לא.** בתמיה: **מי לא קדשה.** אם מכרה וחזר ולקחה: **בידו להקדישה.** שהרי עכשיו שלו וכי היכי דאילו אקדשה השתא קדשה כי אמר נמי תיקדוש לקמיה קדשה: **הא לא דמיא.** מסקנא דקושיא היא: **הכם.** גבי מכרתי לך אין לו עכשיו בה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו: **הכא גופה בידה הוא.** והרי יקדשו ידי אמרה: **הא לא דמיא.** מסקנא דאתקפתיה היא:

לא

מסורת הש"ס

מוסף רש"י

קונם שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה יהא אסור לפיך בקונם (יבמות צג.) מעשי ידי יהיו לפיך כהקדש (קדושין סג.). **אינו צריך להפר.** אין בעלה צריך להפר שאין נדרה חל שהרי משועבדת לו (שם) דכיון דקא משעבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה (יבמות צג.) דלא אמרה כלום דלאו כל כמיניה לאפקועי לבעל מה דזכי ליה בחמתא (נדרים פה.) ואפילו לשמא תעדיף נמי לא מיישינן, דאי מעדפא נמי לבעל הוא (לקמן סו.). **שמא תעדיף עליו יתר מן הראוי.** שמא תעדיף על מעשה ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא מיינת לעשות לו ובכתובות (לקמן סד.) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שמי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל, ולכי אמרי העדפה קדשה אע"ג דלא בא לעולם בשעת הנדר (קדושין סג.) ועופי לא משעבדא ליה והתעדפה מיהל נדר ואע"ג דעדיין לא נעשית המלאכה (יבמות צג.) והעדפה דידה הוא ומחיל עלה קונם (לקמן סו.). **שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור.** דאותה מלאכה שעשה אחר הגירושין, כשתבא גרשתו אסור באותה מלאכה וכל מעשה ידיה מגירושין ואילך וקסבר אדם אוסר דבר שלא בא לעולם כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות, דלכשתבא לעולם אחר גירושין, אע"פ שלא בא לרשותו בעת שבא לעולם דהא מגורשת היא, לכשבאה לרשותו שתגשא לו שיהא אסור, וי"ש סבר בהא מודינא לך דאדם אוסר דבר שלא בא לעולם היכי דהוי לרשותו לאלתר כשבא לעולם, כגון העדפה, אבל אין אדם אוסר דשלב"ל אע"פ שבא לעולם ואינו לרשותו אלא לאחר זמן, דלכשיבואו לרשותו יחול עליהן איסור (נדרים מה.). **שכן אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו.** דאי אמר לחבירו קונם פירות של פלוני עליך לא הוי כלום (שם מז.).

נא א ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' י סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעי' עא וטוש"ע אה"ע סי' פא סעי' ב:

נב ג מיי' פי"ו מהל' ערכין הל' כט:

נג ד מיי' שם הל' ח:

נד ה מיי' שם הל' כט:

עין משפט נר מצוה

קונם שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה יהא אסור לפיך בקונם (יבמות צג.) מעשי ידי יהיו לפיך כהקדש (קדושין סג.). **אינו צריך להפר.** אין בעלה צריך להפר שאין נדרה חל שהרי משועבדת לו (שם) דכיון דקא משעבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה (יבמות צג.) דלא אמרה כלום דלאו כל כמיניה לאפקועי לבעל מה דזכי ליה בחמתא (נדרים פה.) ואפילו לשמא תעדיף נמי לא מיישינן, דאי מעדפא נמי לבעל הוא (לקמן סו.). **שמא תעדיף עליו יתר מן הראוי.** שמא תעדיף על מעשה ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא מיינת לעשות לו ובכתובות (לקמן סד.) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שמי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל, ולכי אמרי העדפה קדשה אע"ג דלא בא לעולם בשעת הנדר (קדושין סג.) ועופי לא משעבדא ליה והתעדפה מיהל נדר ואע"ג דעדיין לא נעשית המלאכה (יבמות צג.) והעדפה דידה הוא ומחיל עלה קונם (לקמן סו.). **שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור.** דאותה מלאכה שעשה אחר הגירושין, כשתבא גרשתו אסור באותה מלאכה וכל מעשה ידיה מגירושין ואילך וקסבר אדם אוסר דבר שלא בא לעולם כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות, דלכשתבא לעולם אחר גירושין, אע"פ שלא בא לרשותו בעת שבא לעולם דהא מגורשת היא, לכשבאה לרשותו שתגשא לו שיהא אסור, וי"ש סבר בהא מודינא לך דאדם אוסר דבר שלא בא לעולם היכי דהוי לרשותו לאלתר כשבא לעולם, כגון העדפה, אבל אין אדם אוסר דשלב"ל אע"פ שבא לעולם ואינו לרשותו אלא לאחר זמן, דלכשיבואו לרשותו יחול עליהן איסור (נדרים מה.). **שכן אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו.** דאי אמר לחבירו קונם פירות של פלוני עליך לא הוי כלום (שם מז.).

מזונות תחת מעשה ידיה ומעה כסף תחת מותר וכיון דלא קא יהיב לה מעה כסף מותר דידה הוי רב אדא בר אהבה סבר תקנו מזונות תחת מותר ומעה כסף תחת מעשה ידיה וכיון דקא יהיב לה מזוני מותר דידיה הוי במאי קמיפלגי מר סבר מידי דשכיח ממידי דשכיח ומר סבר מידי דקייץ ממידי דקייץ מיתיבי [6]תקנו מזונות תחת מעשה ידיה אימא תחת מותר מעשה ידיה תא שמע [7]אם אינו נותן לה מעה כסף לצורכיה מעשה ידיה שלה אימא מותר מעשה ידיה שלה והא עלה קתני מה היא עושה לו משקל חמש סלעים שתי ביהודה הכי קאמר מעשה ידיה כמה הוי דלידע מותר דידה כמה משקל חמש סלעים שתי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל [8]אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן הסנדלר ומי אמר שמואל הכי והתנן [9]קונם שאני עושה לפיך אינו צריך להפר רבי עקיבא אומר יפר שמא תעדיף עליו יתר מן הראוי לו רבי יוחנן בן נורי אמר [10]יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור ואמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן נורי כי אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן נורי להעדפה ולימא הלכה כרבי יוחנן בן נורי להעדפה אי נמי אין הלכה כתנא קמא אי נמי הלכה כרבי עקיבא אלא אמר רב יוסף קונמות קאמרת שאני קונמות מתוך שאדם אוסר פירות חבירו עליו אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה אביי בשלמא אדם אוסר פירות חבירו עליו שכן אדם אוסר פירותיו על חבירו יאסר דבר שלא בא לעולם על חבירו שכן [11]אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו [12]אלא אמר רב הונא בריה דרב יהושע [13]באומרת יקדשו ידי לעושיהם דידים איתנהו בעולם וכי קאמרה הכי מי מקדש' הא משעבדא ליה דאמרה לבי מיגרשה ומי איכא מידי דאילו השתא לא קדיש ולקמיה קדיש אמר רבי אלעאי אלמה לא אילו [14]האומר לחבירו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תיקדש מי לא קדשה מתקיף לה רבי ירמיה מי דמי התם בידו להקדישה הכא אין בידה לגרש את עצמה הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו [15]שדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תיקדש דלא קדשה מתקיף לה רב פפא מי דמי התם גופא ופירות בידא דלוקח הכא גופה בידה הוא הא לא דמיא אלא [16]לאומר לחבירו